

Kinga Drózdź-Chmiel

The John Paul II Catholic University of Lublin, Poland

ORCID: 0000-0001-7554-5601

kinga.drozd-z-chmiel@kul.pl

Selected Ways of Protection in Non-Litigious Proceedings as Exemplified by an Adult Incapacitation Case

Wybrane sposoby zabezpieczenia w postępowaniu nieprocesowym na przykładzie sprawy o ubezwłasnowolnienie osoby pełnoletniej

ABSTRACT

This article is a study of a scientific and research character. It contains an analysis of the legal measures, the aim of which is to provide appropriate protection to a person who is the subject of an incapacitation petition. The synthesis is centred on an answer to the question whether it is legally admissible to file a petition for protection in the proceedings concerning an adult for the purpose of securing the property of this person. The author gives arguments in favour of the affirmative answer to this question. This is corroborated not only by the general purpose of the protective proceedings, that is protection of interests of the person concerned, but also by the functional and literal interpretation of Article 730 § 1, Article §§ 1–3 and Article 755 of the Civil Procedure Code. Issuing a decision about protection in incapacitation proceedings and entry of a warning in the Land and Mortgage Register on the basis of a judicial decision about granting protection are legally admissible instruments providing relevant protection to the sick person. Together with the legal measures which offer a chance to present arguments effectively on behalf of the person who is the subject of an incapacitation petition, they provide a guarantee of adequate protection of interests of the person concerned. The article discusses the subject from a novel perspective. The presented issue has not been analysed comprehensively in the literature on the subject so far. In the author's opinion, the article deals with the issues of the national range, important also for practitioners of law.

Keywords: incapacitation; protective proceedings; Land and Mortgage Register; incapacitation petition; entry of a warning in the Land and Mortgage Register; protection to the sick person

CORRESPONDENCE ADDRESS: Kinga Drózdź-Chmiel, Assistant Professor, The John Paul II Catholic University of Lublin, Faculty of Law, Canon Law and Administration, Aleje Racławickie 14, 20-950 Lublin, Poland.

INTRODUCTION

To begin with, it should be noted that this article is a study of a scientific and research character. It contains an analysis of the selected legal measures, the aim of which is to provide appropriate protection to a person who is the subject of an incapacitation petition. The synthesis is centred on an answer to the question whether it is legally admissible to file a petition for protection in the proceedings concerning an adult for the purpose of securing the property of this person. The author gives arguments in favour of the affirmative answer to this question. This topic is especially important for practitioners of law. It has not been discussed by scientists in this manner and from such a broad perspective so far, which testifies to originality of the study. There are much more numerous publications pertaining to non-litigious proceedings¹ or proceedings in incapacitation cases.² However, in publications of this type the discussed subject is not studied thoroughly enough.

RESEARCH METHODS

In order to verify the hypothesis formulated, it will be necessary to apply a research method used in the legal sciences, due to the fact that the subject matter of the study pertains primarily to civil procedure law. The research method used in the study is the dogmatic-legal method. Its goal is to analyse in detail the legal regulations which are currently binding and relevant from the perspective of the discussed issues.

RATIO LEGIS OF THE INCAPACITATION INSTITUTION

Incapacitation is a legal institution established in the interests of a person who, for reasons specified in Article 13 § 1 of the Civil Code,³ is not able to manage his or her conduct or, due to the causes set forth in Article 16 § 1 CC, needs help in dealing with his or her everyday life affairs.⁴ *Ratio legis* of the discussed institution

¹ For example, see J. Krajewski, *Postępowanie nieprocesowe*, Toruń 1973; E. Gapska, J. Stuzińska, *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 2017.

² For example, see K. Lubiński, *Postępowanie o ubezwłasnowolnienie*, Warszawa 1979; I. Kle-niewska, *Postępowanie w sprawach o ubezwłasnowolnienie w praktyce sądowej*, "Prawo w Działaniu" 2006, no. 1, pp. 118–134.

³ Act of 23 April 1964 – Civil Code (Journal of Laws 2019, item 1145, as amended), hereinafter: CC.

⁴ L. Paprzycki, *Psychiatryczno-neurologiczno-psychologiczne aspekty postępowania cywilnego w przedmiocie ubezwłasnowolnienia – zagadnienia prawne*, "Palestra" 2009, no. 1–2, p. 11. See

is not reduced to providing legal protection to the petitioner or his or her family.⁵ Each incapacitation case has to be substantiated not only on the grounds of, e.g., a mental illness, retardation or other mental disorder, but also by the purpose for which the discussed legal measure has been established.⁶ The goal of this institution always consists in providing help to the person concerned with managing his or her personal and property-related affairs.⁷

Consequently, during the incapacitation proceedings, it is crucial to apply correctly these regulations which pertain to the legal measures protecting the sick

also: A. Biernacka, M. Serwa, I. Książek, G. Dziubak, *Ochrona osób starszych w polskim porządku prawnym ze szczególnym uwzględnieniem instytucji ubezwłasnowolnienia*, Kraków 2017; *Asystent osoby z niepełnosprawnością. Studium prawnoporównawcze*, ed. M. Szeroczyńska, Warszawa 2007; E. Kawala, *Kodeks postępowania cywilnego: postępowanie nieprocesowe, zabezpieczające i egzekucyjne, przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego. Orzecznictwo*, Toruń 2003, pp. 42–49; *Jeśli nie ubezwłasnowolnienie, to co? Prawne formy wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną*, ed. K. Kędziora, Warszawa 2012; J. Krajewski, *op. cit.*, pp. 74–79; J. Policzkiewicz, W. Siedlecki, E. Wengerek, *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 1980, pp. 108–118; L. Kociucki, *Zdolność do czynności prawnych osób dorosłych i jej ograniczenia*, Warszawa 2011.

⁵ For an interesting discussion about the legal regulations of incapacitation in the light of the provisions of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and about suggested changes in the substantive and procedural civil law, in particular concerning the appointment of a guardian, see P. Machnikowski, *Instytucja opieki nad pełnoletnim w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego w latach 2012–2015*, “Państwo i Prawo” 2019, no. 4, pp. 133–142; idem, *Pełnomocnictwo opiekuńcze w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego w latach 2012–2015*, “Rejent” 2016, no. 5, pp. 50–59. See also: D. Mróz, *Krytycznie wobec postulatu zniesienia ubezwłasnowolnienia w kontekście harmonizacji polskiego prawa cywilnego z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, “Acta Iuris Stetinensis” 2018, no. 4, pp. 7–43; M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, *Instytucja ubezwłasnowolnienia w perspektywie unormowań Konstytucji RP oraz Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, “Gdańskie Studia Prawnicze” 2018, vol. 40, pp. 151–168; M. Domański, *Ubezwłasnowolnienie w prawie polskim a wybrane standardy międzynarodowej ochrony praw człowieka*, “Prawo w Działaniu” 2014, no. 17, pp. 7–48; M. Szreniawska, *Znaczenie ratyfikacji Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych*, “Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania” 2012, no. 3, pp. 5–16; M. Zima-Parjaszewska, *Artykuł 12 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami a ubezwłasnowolnienie w Polsce*, “Studia Prawnicze INP PAN” 2013, no. 2, pp. 79–101; *Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ*, ed. A. Waszkiewicz, Kraków 2008; *Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną w świetle międzynarodowych instrumentów ochrony praw człowieka*, ed. D. Pudzianowska, Warszawa 2014.

⁶ K. Lubiński, *op. cit.*, p. 6. Similarly A. Sylwestrzak, *Kurator dla osoby niepełnosprawnej*, “Przegląd Sądowy” 2014, no. 9, p. 20. See also: eadem, *Ubezwłasnowolnienie częściowe. Glosa do postanowienia SN z dnia 16 kwietnia 2010 r., IV CSK 470/09*, “Gdańskie Studia Prawnicze. Przegląd Orzecznictwa” 2010, no. 3–4, pp. 63–70; eadem, *Charakter prawny i kompetencje kuratora osoby ubezwłasnowolnionej częściowo*, “Przegląd Sądowy” 2011, no. 5, pp. 45–57.

⁷ K. Lubiński, *op. cit.*, p. 32. See also J. Bodio, *Guardian Appointed for a Disabled Person and Guardian Appointed for a Partially Incapacitated Person*, “Studia Iuridica Lublinensia” 2021, vol. 30(4), pp. 49–75.

person. Such regulations include: Article 548 of the Civil Procedure Code⁸ in conjunction with Article 549 § 2 CPC, Article 178 § 2 of the Family and Guardianship Code⁹ in conjunction with Article 155 § 2 FGC in conjunction with Article 98 § 1 FGC applicable at using the institution of an interim guardian¹⁰ appointed for the time of the incapacitation proceedings. We should also take into account Article 556 § 2 CPC pertaining to the procedural status of a legal guardian, appointed in the circumstances set forth in § 1 Article 556 CPC.¹¹ Another example of a regulation aimed at safeguarding interests of a person who is the subject of incapacitation proceedings is Article 546 § 2 CPC concerning obligatory participation of a prosecutor in the case.¹² Yet another regulation of this kind is Article 560¹ CPC which provides for appointment of a solicitor or a legal adviser *ex officio*, even without the sick person's petition.¹³ The regulations discussed in this paragraph comprise also Article 546 § 3 CPC which guarantees broad participation of non-governmental organizations whose statutory tasks include protection of the rights of the disabled, providing help to people with disabilities, and safeguarding human rights.

The article is focused on the legal provisions not enumerated among the aforementioned regulations which certainly could be included in this group owing to the fact that they can also provide a sick person with appropriate security. The analysis presented in this article concerns selected manners of protection in the incapacitation proceedings.

⁸ Act of 17 November 1964 – Civil Procedure Code (Journal of Laws 2019, item 1460, as amended), hereinafter: CPC.

⁹ Act of 25 February 1964 – Family and Guardianship Code (Journal of Laws 2019, item 2086), hereinafter: FGC.

¹⁰ See: decision of the Supreme Court of 21 June 1968, I CZ 77/68, OSNC 1969, no. 3, item 56; decision of the Supreme Court of 9 April 1968, II CR 112/68, LEX no. 6309.

¹¹ See decision of the Supreme Court of 21 June 1968, I CZ 77/68, OSNC 1969, no. 3, item 56; decision of the Supreme Court of 27 June 1968, I CR 239/68, OSNC 1969, no. 3, item 57; decision of the Supreme Court of 17 September 1973, II CR 444/73, LEX no. 1633521; decision of the Supreme Court of 9 October 1973, II CZ 164/73, LEX no. 1673157; decision of the Supreme Court of 5 March 1974, I CR 66/74, LEX no. 7420; decision of the Supreme Court of 28 October 1974, II CR 540/74, LEX no. 4962; decision of the Supreme Court of 23 June 1982, IV CR 222/82, LEX no. 1634481; decision of the Supreme Court of 20 February 1990, IV CZ 29/90, LEX no. 9014; decision of the Supreme Court of 14 September 2004, III CK 413/03, LEX no. 174203.

¹² See decision of the Supreme Court of 4 December 1968, II CR 384/68, LEX no. 6425; decision of the Supreme Court of 17 October 1988, IV CR 266/88, LEX no. 8918.

¹³ See J. Misztal-Konecka, *O udziale w postępowaniu cywilnym osób, które doznają przeszkód faktycznych w osobistym dokonywaniu czynności procesowych*, "Przegląd Sądowy" 2017, no. 11–12, pp. 123–139. See also decision of the Supreme Court of 9 October 2014, IV CSK 296/14, LEX no. 1521321; decision of the Administrative Court in Kraków of 5 October 2011, I ACz 1234/11, LEX no. 1680439; decision of the Administrative Court in Katowice of 20 November 2017, V ACa 856/16, LEX no. 2736547.

THE GOAL OF THE PROTECTIVE PROCEEDINGS PURSUED WITHIN THE FRAMEWORK OF THE INCAPACITATION PROCEEDINGS

Before discussing specific legal measures, we should consider which goal of the protective proceedings should be pursued within the framework of the incapacitation proceedings since the judgement given in the case cannot be executed by enforcement.¹⁴ To begin with, it is worth noticing that even though – as H. Mądrzak claims¹⁵ – “protective proceedings have been designed to suit the goals of enforcement” their essence should be viewed in a completely different way after amendments to the Civil Procedure Code were introduced by the Act of 2 July 2004,¹⁶ the Act of 16 September 2011¹⁷ and the Act of 4 July 2019.¹⁸ The essence of these proceedings ought to be understood in a much broader way than only “guaranteeing the creditor that his or her claims shall be satisfied”.¹⁹

Getting to the heart of the matter, we should notice that the goal of the interim measures is to secure the interests of the person concerned. The objective of temporary legal protection is to eliminate threats to the personal rights of a participant directly involved in the case until the time it is possible to offer him or her complete protection.²⁰ It seems that such protection could encompass the personal rights of an individual who is the subject of the petition for incapacitation, especially his or her property. On the other hand, the goal of the interim measures, viewed from the perspective of ensuring effectiveness of civil proceedings, is understood as achievement of the goal of the civil procedure (thus, implementation of the substantive law regulations, including Article 13 § 1 CC or Article 16 § 1 CC) despite passage of time between the commencement of civil proceedings and their conclusion by

¹⁴ See decision of the Supreme Court of 3 December 1971, III CRN 361/71, LEX no. 4770.

¹⁵ H. Mądrzak, *Charakter i zakres ochrony prawnej realizowanej w trybie postępowania zabezpieczającego*, [in:] *Jednolitość prawa sądowego cywilnego a jego odrębności krajowe*, ed. M. Sawczuk, Lublin 1997, p. 256. See also *System Postępowania Cywilnego*, vol. 8: *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, ed. K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2021.

¹⁶ Act of 2 July 2004 amending the Civil Procedure Code and some other acts (Journal of Laws 2004, no. 172, item 1804).

¹⁷ Act of 16 September 2011 amending the Civil Procedure Code and some other acts (Journal of Laws 2011, no. 233, item 1381).

¹⁸ Act of 4 July 2019 amending the Civil Procedure Code and some other acts (Journal of Laws 2019, item 1469). See also Act of 16 October 2019 amending the Family and Guardianship Code and some other acts (Journal of Laws 2019, item 2089). Similarly A. Jakubecki, [in:] *System Prawa Procesowego Cywilnego*, vol. 5: *Postępowanie zabezpieczające*, ed. A. Jakubecki, Warszawa 2016, p. 47.

¹⁹ See F. Kruszelnicki, *Zarys systemu polskiego prawa egzekucyjnego i zabezpieczającego*, Warszawa 1934, p. 215. A. Jakubecki ([in:] *System...*, p. 48) explains that such views were grounded in Article 837 of the Civil Procedure Code of 1930 (according to the consolidated text from 1950 this was the regulation no. 855) and Article 730 § 1 of the current Civil Procedure Code just after it came into force.

²⁰ A. Jakubecki, [in:] *System...*, p. 78.

delivery of a substantive judgement in the case.²¹ Certainly, such effectiveness shall not be ensured if a sick person undertakes detrimental actions in administration of his or her property during the proceedings. It has been pointed out many times in literature²² and in judicial decisions²³ that the institution of incapacitation is supposed to serve the interests of a sick person. *Ratio legis* of incapacitation proceedings consists in providing proper assistance to the person concerned in managing his or her financial and non-financial matters.²⁴ Protective proceedings in incapacitation cases should also encompass securing of property-related matters of a sick person, also when she or he is an adult. It is very dangerous to neglect the issue of appropriate securing of a sick person's property, especially when the facts determined in the case indicate that there is a considerable risk that the sick person may administer his or her property detrimentally in the near future.²⁵ Leaving out proprietary aspects, especially in the cases when a sick person's mental disorder is manifested in property wasting, may lead to a situation when the protection provided in incapacitation proceedings would be at least incomplete, if not provisional.

ADMISSIBILITY OF EFFECTIVE FILING A PETITION FOR PROTECTION IN AN INCAPACITATION CASE CONCERNING AN ADULT BY PROHIBITING THE PERSON CONCERNED FROM DISPOSING OF AND ENCUMBERING THIS PERSON'S REAL PROPERTY UNTIL A BINDING DECISION IS ISSUED IN THE CASE AND DISCLOSING THIS PROHIBITION IN THE LAND AND MORTGAGE REGISTER

In view of the above-mentioned considerations, it should be pointed out that filing a petition for protection in an incapacitation case is at least recommended in certain situations. However, a question arises: Is it possible to file a petition for protection in an incapacitation case concerning an adult who has, e.g., several real

²¹ Similarly *ibidem*, p. 36.

²² For example, see J. Krajewski, *op. cit.*, p. 75. Similarly K. Lubiński, *op. cit.*, p. 33; S. Wójcik, *Glosa do postanowienia SN z 15.05.1969 r.*, I CR 132/68, "Nowe Prawo" 1970, no. 1, pp. 117–119.

²³ For example, see decision of the Supreme Court of 30 May 1968, I CR 167/68, LEX no. 6351; decision of the Supreme Court of 13 January 1975, I CR 787/74, LEX no. 7642; decision of the Supreme Court of 10 September 1975, II CR 472/75, LEX no. 7749; decision of the Supreme Court of 27 October 1976, II CR 387/76, LEX no. 7864; decision of the Supreme Court of 17 November 1976, I CR 384/76, LEX no. 7876; decision of the Supreme Court of 17 February 1981, II CR 11/81, LEX no. 8308; decision of the Administrative Court in Kraków of 18 June 2014, I ACa 559/14, LEX no. 1544766.

²⁴ K. Lubiński (*op. cit.*, p. 32) defines the goal of incapacitation in this way.

²⁵ In her analysis of the incapacitation proceedings in the light of the files from 1949 of the Regional Court in Kraków, S. Przewoźnik discusses a case of a riotous lifestyle coupled with alcoholism. More in S. Przewoźnik, *Postępowanie o ubezwłasnowolnienie na tle akt Sądu Okręgowego w Krakowie z 1949 r.*, "Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego" 2014, vol. 17, pp. 198–199.

properties by entering a warning about the pending incapacitation proceedings in section III of the Land and Mortgage Register or by prohibiting the person concerned from disposing of and encumbering these properties until a binding decision is issued in the case and disclosing this prohibition in the Land and Mortgage Register? In general, it seems that this question should be answered affirmatively due to the following reasons.

1. Admissibility of protection and Article 730 § 1 CPC

First of all, pursuant to Article 730 § 1 CPC, it is possible to demand protection in each civil case adjudicated by a common court or an arbitration court. Since there is no separate definition of a civil case in this legal regulation, we should acknowledge that, pursuant to Article 13 §§ 1 and 2 CPC, this notion can be specified by referring to the definition of a civil case in Article 1 CPC.²⁶ In accordance with the latter of the legal provisions cited above, the Civil Procedure Code regulates judicial proceedings in cases related to civil law, family and guardianship law and labour law, as well as social insurance cases and other cases to which the regulations of the Civil Procedure Code are applicable under special legal acts (civil cases). Without a doubt, an incapacitation case is a civil case in the substantive approach within the meaning of Article 1 CPC, because this is a case pertaining to civil law relationships. It is adjudicated by a civil court whose territorial and subject-matter jurisdiction is determined according to Article 544 §§ 1 and 2 CPC. Therefore, in an incapacitation case it is possible to establish protective measures. Furthermore, the literal content of Article 730 § 1 CPC does not prohibit the court from issuing protective decisions in these proceedings where the court is entrusted with the right to shape some legal relationships.²⁷ Moreover, neither systemic nor functional inter-

²⁶ Ł. Błaszczak, *Zabezpieczenie roszczeń w sporach korporacyjnych na przykładzie spraw o uchylene lub stwierdzenie nieważności uchwały wspólników oraz spraw o wyłączenie wspólnika*, "Transformacje Prawa Prywatnego" 2019, no. 1, p. 5. About proper application of procedural regulations in the protective proceedings, see in particular J. Mucha, *O odpowiednim stosowaniu przepisów o procesie do postępowania zabezpieczającego*, [in:] *Proces cywilny. Nauka – kodyfikacja – praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi*, eds. P. Grzegorzczak, K. Knoppek, M. Walasik, Warszawa 2012, p. 488. See also Ł. Błaszczak, *Charakter prawny zarzutu przedawnienia oraz zrzeczenia się zarzutu przedawnienia w procesie cywilnym*, [in:] *Honeste procedere. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Kazimierzowi Lubińskiemu*, eds. A. Laskowska-Hulisz, J. May, M. Mrówczyński, Warszawa 2017, pp. 33–66; idem, *Problematyka sprawy cywilnej i drogi sądowej w kontekście zagadnienia sprawy konstytucyjnej i domniemania drogi sądu powszechnego z art. 177 Konstytucji*, [in:] *Konstytucjonalizacja postępowania cywilnego*, ed. Ł. Błaszczak, Wrocław 2015, pp. 3–54.

²⁷ Similarly Ł. Błaszczak, *Zabezpieczenie roszczeń...*, p. 6. See also E. Warzocha, *Ustalenie stosunku prawnego lub prawa w sądowym postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1982, p. 24; A. Miączynski, *Skuteczność orzeczeń w postępowaniu cywilnym*, "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiel-

pretation supports the introduction of such a prohibition. What is more, protection may consist in issuing a decision which cannot be executed in court enforcement or in any other way, hence it is not aimed at ensuring enforceability of the judicial decision, so it is characterized only by effectiveness.²⁸

It is worth noticing that the aforementioned Article 730 § 1 CPC does not comprise the word “claim”. This legislative measure is fully rational due to the fact that it enables broad application of Article 730 § 1 CPC which encompasses a wide variety of cases adjudicated by courts, including in the non-litigious proceedings.²⁹ It should be noted here that the essence of non-litigious proceedings consists in shaping or determining the relations between particular participants of the proceedings, and not in securing specific claims.³⁰ It seems that due to this fact the Polish legislator has given Article 730 § 1 CPC its current wording. Moreover, it can be assumed that this measure is not only intentional, but also purposefully copied in other provisions of the Civil Procedure Code. For instance, Article 743 § 1 CPC similarly mentions only “a decision to grant protection”,³¹ and Article 745 § 2 CPC – “a decision in which protection is granted”.³²

2. Admissibility of protection and Article 730¹ §§ 1–2 CPC

Secondly, it is legitimate to grant the discussed petitions for protection by ordering to enter a warning about the pending incapacitation proceedings in section III of the Land and Mortgage Register pertaining to the real property owned by the person who is the subject of the petition for protection, or by prohibiting the sick person from disposing of and encumbering his or her real property until a legally binding decision is issued in the case and disclosing this prohibition in

łońskiego. *Prace Prawnicze*” 1974, no. 67, p. 152. Cf. decision of the Supreme Court of 9 March 1983, I CZ 20/83, LEX no. 8519.

²⁸ M. Cieśliński, *Postępowanie zabezpieczające w sprawach o rozwód*, Warszawa 2010, pp. 85–90.

²⁹ See K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, [in:] K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2019, p. 1451.

³⁰ M. Rzewuski, *Glosa do postanowienia SN z 26.01.2012 r., III CSK 147/11*, “Palestra” 2013, no. 3–4, p. 188.

³¹ See J. Jagieła, *Opinia prawna na temat zwrotu wydatków związanych z dokonaniem zabezpieczenia przez komornika*, “Przegląd Prawa Egzekucyjnego” 2009, no. 6, pp. 35–58; N. Frosztęga, B. Sierakowski, *Wpływ otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego na środki uzyskane przez komornika w toku postępowania zabezpieczającego*, “Doradca Restrukturyzacyjny” 2019, no. 2, pp. 31–38; T. Grzesiak, M. Kaliński, Ł. Trela, *Wydanie sum zatrzymanych w postępowaniu zabezpieczającym – w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowym*, “Doradca Restrukturyzacyjny” 2019, no. 1, pp. 58–68.

³² See A. Jurzec-Jasiecka, *Termin do złożenia wniosku o zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego na podstawie przepisu art. 745 § 1 k.p.c.*, “Przegląd Prawa Egzekucyjnego” 2016, no. 6, pp. 29–57.

the Land and Mortgage Register – on condition that the legal interest in granting protection is substantiated. This is especially significant due to the fact that a petition for protection may become a tool for abuse of procedural rights, which should be borne in mind.³³

The content of Article 730¹ § 1 CPC is especially important for further discussion. Pursuant to this regulation, a prerequisite for granting protection is substantiation of the claim and of legal interest in granting protection. According to Article 730¹ § 2 CPC, there is a legal interest in granting protection when lack of protection would prevent or seriously impede execution of the judicial decision issued in the case, or would otherwise prevent or seriously impede achievement of the goal of the proceedings in the case. This goal must always consist in helping the person concerned cope with his or her personal and property-related matters. It appears that protection of interests of such a person is indispensable always when the circumstances of the case argue for it. The best interests of the person concerned are fundamental in adjudication on incapacitation cases. Therefore, it is necessary

³³ See A. Jakubecki, *Nadużycie prawa procesowego cywilnego w postępowaniu zabezpieczającym*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, eds. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019, pp. 330–347; A. Marciniak, *Nadużycie prawa procesowego w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego...*, pp. 348–395; A. Torbus, *Problem nadużycia uprawnień procesowych przez strony w projekcie nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego*, [in:] *Reforma postępowania cywilnego w świetle projektów Komisji Kodyfikacyjnej*, ed. K. Markiewicz, Warszawa 2011, pp. 217–222; E. Gapska, *Przeciwdziałanie nadużyciom prawa procesowego w znolizowanym Kodeksie postępowania cywilnego*, “Monitor Prawniczy” 2019, no. 15–17, pp. 813–820; eadem, *Przeciwdziałanie nadużyciom prawa procesowego w znolizowanym Kodeksie postępowania cywilnego. Cz. II: Powództwo oczywiście bezzasadne*, “Monitor Prawniczy” 2019, no. 16, pp. 865–873; eadem, *Przeciwdziałanie nadużyciom prawa procesowego w znolizowanym Kodeksie postępowania cywilnego. Cz. III: Szczególne przejawy nadużycia prawa procesowego*, “Monitor Prawniczy” 2019, no. 17, pp. 918–924; F. Zedler, *Czarne arbitraży*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego...*, pp. 471–489; J. Derlatka, *Ograniczenie zakresu dopuszczalności przedmiotowej skargi na czynności komornika – uwagi na tle art. 767 § 1¹ k.p.c.*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego...*, pp. 396–424; J. Gudowski, *Nadużycie prawa procesowego cywilnego w postępowaniu rozpoznawczym (in ampliore contextu)*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego...*, pp. 19–71; J. Misztal-Konecka, *Czy wniesienie pozwu w sprawie cywilnej przeciwko sędziemu może stanowić nadużycie prawa procesowego? Zarys problemu*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego...*, pp. 72–96; K. Gajda-Roszczyńska, *Nadużycie prawa w europejskim prawie procesowym cywilnym*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego...*, pp. 490–620; K. Osajda, *Nadużycie prawa w procesie cywilnym*, “Przełęcz Sądowy” 2005, no. 5, pp. 47–80; K. Piasecki, *Nadużycie praw procesowych przez strony*, “Palestra” 1960, no. 11, pp. 20–28; M. Gersdorf, *Nadużycie prawa w prawie pracy*, [in:] *Nadużycie prawa. Materiały konferencyjne*, eds. H. Izdebski, A. Stępkowski, Warszawa 2003, pp. 131–141; M. Plebanek, *Nadużycie praw procesowych w postępowaniu cywilnym*, “Studia Prawnicze INP PAN” 2012, vol. 1, pp. 69–121; T. Cytowski, *Procesowe nadużycie prawa*, “Przełęcz Sądowy” 2005, no. 5, pp. 81–103; T. Ereciński, *Nadużycie praw procesowych w postępowaniu cywilnym. Tezy i wstępne propozycje do dyskusji*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego...*, pp. 11–18; Z. Pyt, *Nadużycie prawa cywilnego procesowego*, [in:] *Uniwersalny i regionalny wymiar ochrony praw człowieka. Nowe wyzwania – nowe rozwiązania*, ed. J. Jaskiernia, vol. 3, Warszawa 2014, pp. 605–609.

to take measures aimed at protecting the property of a sick person against negative consequences of his or her own decisions, perhaps taken without being aware, or fully aware, of their consequences. It should be emphasized that a person suffering from a mental disorder may not have proper mental ability to manage his or her own affairs, which results in being unable to undertake deliberate and purposeful legal actions, aimed at achievement of intended effects.³⁴ In spite of this, a sick person is presumed to be mentally able and to have full capacity to perform acts in law, until the moment the incapacitation decision becomes final and binding.³⁵ In such a situation it is necessary to provide this person with appropriate protection of his or her personal rights.³⁶ There are no rational arguments for denying the person concerned protection of his or her property in the course of the incapacitation proceedings, when the circumstances of the case weigh in favour of providing such protection. It is advisable that petitions for protection should be granted in the cases when a petition for incapacitation is based on a riotous lifestyle, misspending and property wasting as manifestations of a mental disorder and the testimonies of the participants to the proceedings reveal that there is a genuine risk of further property wasting by the sick person.³⁷ In its decision of 5 February 1965,³⁸ the Supreme Court expressed an opinion according to which a riotous lifestyle and property wasting can constitute the basis for partial incapacitation if a person's mental disorder is manifested in this way.

Another prerequisite for granting protection is substantiation of the claim. As the Supreme Court noted rightly,³⁹ the essence of non-litigious proceedings consists in determining or shaping the relations between particular participants of the proceedings, and not in securing specific claims. Certainly, it is unacceptable to dismiss a petition for protection in an incapacitation case only due to the fact that no "claim for incapacitation" is pursued in these proceedings. As follows from the already mentioned provision of Article 730 § 1 CPC, protection can be granted in any civil case which is investigated by a common court or an arbitration court, hence protection can be granted in matters specified in Article 1 CPC, irrespective of the binding mode of the proceedings (litigious or non-litigious).

³⁴ K. Lubiński, *op. cit.*, p. 11.

³⁵ P. Sobański, *Glosa do uchwały SN z 28.09.2016 r., III CZP 38/16*, "Rejent" 2018, no. 4, p. 113. See also M. Szwed, *Likwidacja konstrukcji ubezwłasnowolnienia w Gruzji po wyroku Sądu Konstytucyjnego z 8 października 2014 r.*, "Przeгляд Legislacyjny" 2017, no. 1, pp. 65–83.

³⁶ Similarly K. Lubiński, *op. cit.*, p. 11.

³⁷ *Ibidem*, p. 27. More on misspending, see *ibidem*, pp. 27–28.

³⁸ Decision of the Supreme Court of 5 February 1965, I CR 399/64, OSNC 1966, no. 1, item 5.

³⁹ Decision of the Supreme Court of 26 January 2012, III CSK 147/11, OSNC 2012, no. 7–8, item 96. See also M. Rzewuski, *op. cit.*, pp. 187–190.

3. Admissibility of protection and Article 755 CPC

Thirdly, the regulation in Article 755 CPC does not preclude the application of a prohibition to dispose of or encumber real property, or a warning about the pending proceedings, if – what is characteristic of the analysis conducted in this study – the object of protection is not a monetary claim. Without a doubt, in an incapacitation case the object of the proceedings is neither a monetary claim, nor any claim actually.⁴⁰ Consequently, we can definitely apply Article 755 CPC also in incapacitation cases. As emphasized already by K. Korzan,⁴¹ the object-related scope of Article 755 CPC is very broad. This author points out that a non-monetary claim – within the meaning of Article 755 § 1 CPC – as well as a right classified, similarly as a claim, under the heading of a “subject-related right” are not monetary claims.⁴²

4. Admissibility of protection and Article 548 § 1 CPC and Article 549 § 1 CPC

Fourthly, the institution of an interim guardian does not always protect completely an adult who is the subject of an incapacitation petition. The presumption of full mental ability of a sick person⁴³ (which is, of course, entirely appropriate from the pragmatic and purposive perspective) entails certain risk. It consists in a possibility that a person who is the subject of an incapacitation petition may take actions to the detriment of him- or herself, not only during the course of the civil proceedings. In order to reduce this risk, the institution of an interim guardian has been introduced into the Polish legal system. An interim guardian is appointed for the duration of incapacitation proceedings and acts as a statutory representative of a person for whom he or she has been appointed.⁴⁴ *Ratio legis* of this legal measure

⁴⁰ See A. Wach, *Handbuch des Deutschen Civilprozessrechts*, Leipzig 1885, pp. 12–24; E. Wengerek, *Pojęcie, przedmiot i przesłanki postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego*, [in:] *Wstęp do systemu prawa procesowego cywilnego*, ed. J. Jodłowski, Wrocław 1974, pp. 335–388; H. Trammer, *Następcza bezprzedmiotowość procesu cywilnego*, Kraków 1950, pp. 1–18; M. Waligórski, *Proces cywilny. Funkcja i struktura*, Warszawa 1947, pp. 370–391; R. Flejszar, *Zasada dyspozycyjności w procesie cywilnym*, Warszawa 2016, pp. 87–100; W. Siedlecki, *Przedmiot postępowania cywilnego*, [in:] *Wstęp do systemu prawa procesowego...*, pp. 147–232. See also B. Windscheid, *Die Actio des römischen Zivilrechts vom Standpunkte des heutigen Rechts*, Düsseldorf 1856.

⁴¹ K. Korzan, *Zabezpieczenie roszczeń i praw w postępowaniu cywilnym (Studium teoretyczno-procesowe)*, “Przegląd Prawa Handlowego” 1992, no. 3, pp. 3–4.

⁴² See A. Wolter, *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 1986, p. 125; M. Pyziak-Szafnicka, *Prawo podmiotowe*, “Studia Prawa Prywatnego” 2006, vol. 1, p. 43; O. Jauernig, *Kilka uwag o celu procesu cywilnego*, “Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1984, no. 3, p. 64; S. Wrótkowska, *O znaczeniu i socjotechnicznej roli terminu „czyjeś prawo”*, “Państwo i Prawo” 1969, no. 6, pp. 1081–1082; Z. Ziemiński, *Problemy podstawowe prawnoznawstwa*, Warszawa 1980, p. 365.

⁴³ See L. Paprzycki, *op. cit.*, p. 15.

⁴⁴ Decision of the Supreme Court of 21 June 1968, I CZ 77/68, OSNC 1969, no. 3, item 56.

consists in protection of an adult or his or her property,⁴⁵ and hence the entire legal sphere of this person.⁴⁶ An interim guardian can be appointed either at the commencement of the proceedings or during their course.⁴⁷ It may seem that there is no need to lodge a discussed petition for protection in an adult incapacitation case because of the regulations of Article 548 § 1 CPC and Article 549 § 1 CPC. Pursuant to Article 549 § 1 CPC, a person for whom an interim guardian was appointed has a limited capacity for legal actions, just as a partially incapacitated person. Moreover, an interim guardian can be appointed to represent this person and to manage his or her property when the court which adjudicates on the incapacitation case decides so (Article 181 § 1 FGC, Article 549 § 2 CPC).⁴⁸ However, the regulations on the institution of an interim guardian may not be enough to guarantee due to protection of a sick person. Such a situation occurs always when a person who wishes to benefit from these regulations does not act in the proceedings. For instance, the petitioner in an incapacitation case within the meaning of Article 545 CPC may not be interested in lodging a petition for appointment of an interim guardian, e.g. due to financial reasons. Remuneration of an interim guardian should be paid from income or property of the person for whom the interim guardian was appointed, and if there is no income or property, remuneration is paid by the person who applied for appointment of an interim guardian (Article 179 § 1 FGC, Article 549 § 2 CPC).⁴⁹ Hence, the petitioner's private interest can be of key importance for him or her at taking decision whether or not to file a petition for appointment of an interim guardian. The case can become even more complicated in a situation when it turns out that a sick person does not have any income or property apart from real estate which is the object of another dispute in court.

⁴⁵ Similarly I. Kleniewska, *op. cit.*, p. 128.

⁴⁶ J. Akińcza, *Doradca tymczasowy jako podmiot postępowania cywilnego*, "Jurysta" 2012, no. 11, p. 26. See also K. Flaga-Gieruszyńska, [in:] K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, *op. cit.*, pp. 1201–1204; M. Malczyk, [in:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, ed. A. Góra-Błaszczkowska, vol. IB, Warszawa 2020, pp. 564–567; S. Jastrzemska, [in:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, ed. T. Szanciło, vol. 2, Warszawa 2019, pp. 72–75; B. Czech, [in:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, ed. A. Marciniak, vol. 3, Warszawa 2020, pp. 743–750.

⁴⁷ *Ibidem*. See also judgement of the Regional Court in Siedlce of 7 December 2015, IV U 1344/14, LEX no. 2040474; judgement of the Voivodeship Administrative Court in Lublin of 21 April 2017, I SA/Lu 1078/16, LEX no. 2306949; judgement of the Voivodeship Administrative Court in Lublin of 21 April 2017, I SA/Lu 1080/16, LEX no. 2306951; judgement of the Voivodeship Administrative Court in Lublin of 21 April 2017, I SA/Lu 1079/16, LEX no. 2306950; judgement of the Voivodeship Administrative Court in Lublin of 21 April 2017, I SA/Lu 1081/16, LEX no. 2334617; judgement of the Voivodeship Administrative Court in Bydgoszcz of 16 October 2018, II SA/Bd 338/18, LEX no. 2583589.

⁴⁸ Decision of the Supreme Court of 21 June 1968, I CZ 77/68, OSNC 1969, no. 3, item 56.

⁴⁹ Judgement of the Administrative Court in Łódź of 30 November 2016, I ACa 1459/16, OSAL 2017, no. 3, item 59.

It should be emphasized that in the case of a danger that real estate can be disposed of, this action – even though encumbered by invalidity⁵⁰ – can be taken without the interim guardian's consent. As a result, the sick person shall be affected by adverse consequences, such as a duty to pay notarial fees or to obtain certified copies. Moreover, such a situation gives rise to legal uncertainty as to the real estate of the sick person.

5. Admissibility of protection and Article 730¹ § 3 CPC

Furthermore, it is worth noticing that Article 730¹ § 3 CPC should not be and actually is not understood as a regulation which precludes proportionality at the stage of taking decision whether protection should be granted.⁵¹ If in given circumstances it is impossible to choose a proportional manner of protection, the court should refuse to grant protection, because otherwise it would infringe on the provisions of Article 730¹ § 3 CPC⁵².

6. Admissibility of protection and the basis for entry in the Land and Mortgage Register

Finally, it is worth mentioning that in the discussed case an entry in the Land and Mortgage Register shall be based on Article 755 § 1 (5) CPC and not on Article 16 of the Act on the Land and Mortgage Register.⁵³ In judicature, there is an opinion according to which it is possible to enter a warning about the pending proceedings at securing of a non-monetary claim.⁵⁴ Furthermore, it seems that a petition to enter a relevant warning in the Land and Mortgage Register is admissible also when neither a monetary claim nor any claim at all is the object of securing, as in an incapacitation case.

⁵⁰ Z. Radwański, A. Olejniczak, *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 2011, p. 256.

⁵¹ T. Targosz, *Zabezpieczenie roszczeń w prawie własności intelektualnej – przesłanki udzielenia i specyfika postępowania*, "Transformacje Prawa Prywatnego" 2019, no. 1, p. 124.

⁵² *Ibidem*.

⁵³ Act of 6 July 1982 on the Land and Mortgage Register (Journal of Laws 2019, item 2204). See also T. Czech, *Księgi wieczyste i hipoteka. Komentarz*, Warszawa 2014, pp. 256–329; Ł. Przyborski, [in:] *Księgi wieczyste i hipoteka. Komentarz*, ed. J. Pisuliński, Warszawa 2014, pp. 431–370.

⁵⁴ For example, see decision of the Administrative Court in Kraków of 23 May 2017, I ACz 745/17, LEX no. 2427793; decision of the Regional Court in Świdnica of 20 August 2019, II Cz 611/19, LEX no. 2717112. See also decision of the Supreme Court of 24 September 2015, V CSK 690/14, OSNC 2017, no. 3, item 38.

DISCUSSION AND CONCLUSIONS

To sum up, a decision about protection in an incapacitation case and entry of a warning in the Land and Mortgage Register on the basis of a judicial decision about granting protection are legally admissible instruments providing relevant protection to the sick person. Together with the legal measures which offer a chance to present arguments effectively on behalf of the person who is the subject of an incapacitation petition,⁵⁵ they provide a guarantee of adequate protection of interests of the person concerned. Furthermore, it should be noticed that the institution of an interim guardian in an adult incapacitation case is not always a “*panacea* for all ills”. When a petition for protection is granted, aimed at securing the property of a person who is the subject of an incapacitation petition, it sometimes leads to a situation when the protection afforded does not have a temporary character. It follows from the above discussion that the regulations of the Civil Procedure Code do not imply a prohibition to issue decisions about protection in non-litigious proceedings. Nevertheless, such a judicial decision should always be preceded with a due analysis of the character of the case and statements about the facts which are significant to the case, submitted during the course of the proceedings.

REFERENCES

Literature

- Akińcza J., *Doradca tymczasowy jako podmiot postępowania cywilnego*, “Jurysta” 2012, no. 11.
- Asystent osoby z niepełnosprawnością. Studium prawnoporównawcze*, ed. M. Szeroczyńska, Warszawa 2007.
- Balwicka-Szczyrba M., Sylwestrzak A., *Instytucja ubezwłasnowolnienia w perspektywie unormowań Konstytucji RP oraz Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, “Gdańskie Studia Prawnicze” 2018, vol. 40.
- Biernacka A., Serwa M., Książek I., Dziubak G., *Ochrona osób starszych w polskim porządku prawnym ze szczególnym uwzględnieniem instytucji ubezwłasnowolnienia*, Kraków 2017.
- Błaszczak Ł., *Charakter prawny zarzutu przedawnienia oraz zrzeczenia się zarzutu przedawnienia w procesie cywilnym*, [in:] *Honeste procedere. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Kazimierzowi Lubińskiemu*, eds. A. Laskowska-Hulisz, J. May, M. Mrówczyński, Warszawa 2017.
- Błaszczak Ł., *Problematyka sprawy cywilnej i drogi sądowej w kontekście zagadnienia sprawy konstytucyjnej i domniemania drogi sądu powszechnego z art. 177 Konstytucji*, [in:] *Konstytucjonalizacja postępowania cywilnego*, ed. Ł. Błaszczak, Wrocław 2015.
- Błaszczak Ł., *Zabezpieczenie roszczeń w sporach korporacyjnych na przykładzie spraw o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały wspólników oraz spraw o wyłączenie wspólnika*, “Transformacje Prawa Prywatnego” 2019, no. 1.

⁵⁵ About the legal measures which guarantee a chance to present effectively the arguments on behalf of the person concerned, see M. Domański, *op. cit.*, pp. 21–22.

- Bodio J., *Guardian Appointed for a Disabled Person and Guardian Appointed for a Partially Incapacitated Person*, "Studia Iuridica Lublinensia" 2021, vol. 30(4).
- Cieśliński M., *Postępowanie zabezpieczające w sprawach o rozwód*, Warszawa 2010.
- Cytowski T., *Procesowe nadużycie prawa*, "Przegląd Sądowy" 2005, no. 5.
- Czech B., [in:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, ed. A. Marciniak, vol. 3, Warszawa 2020.
- Czech T., *Księgi wieczyste i hipoteka. Komentarz*, Warszawa 2014.
- Derlatka J., *Ograniczenie zakresu dopuszczalności przedmiotowej skargi na czynności komornika – uwagi na tle art. 767 § 1^o k.p.c.*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, eds. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019.
- Domański M., *Ubezwłasnowolnienie w prawie polskim a wybrane standardy międzynarodowej ochrony praw człowieka*, "Prawo w Działaniu" 2014, no. 17.
- Ereciński T., *Nadużycie praw procesowych w postępowaniu cywilnym. Tezy i wstępne propozycje do dyskusji*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, eds. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019.
- Flaga-Gieruszyńska K., Zieliński A., [in:] K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2019.
- Flejszar R., *Zasada dyspozycyjności w procesie cywilnym*, Warszawa 2016.
- Frosztęga N., Sierakowski B., *Wpływ otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego na środki uzyskane przez komornika w toku postępowania zabezpieczającego*, "Doradca Restrukturyzacyjny" 2019, no. 2.
- Gajda-Roszczyńska K., *Nadużycie prawa w europejskim prawie procesowym cywilnym*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, eds. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019.
- Gapska E., *Przeciwdziałanie nadużyciom prawa procesowego w znowelizowanym Kodeksie postępowania cywilnego*, "Monitor Prawniczy" 2019, no. 15–17.
- Gapska E., *Przeciwdziałanie nadużyciom prawa procesowego w znowelizowanym Kodeksie postępowania cywilnego. Cz. II: Powództwo oczywiście bezzasadne*, "Monitor Prawniczy" 2019, no. 16.
- Gapska E., *Przeciwdziałanie nadużyciom prawa procesowego w znowelizowanym Kodeksie postępowania cywilnego. Cz. III: Szczególne przejawy nadużycia prawa procesowego*, "Monitor Prawniczy" 2019, no. 17.
- Gapska E., Studzińska J., *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 2017.
- Gersdorf M., *Nadużycie prawa w prawie pracy*, [in:] *Nadużycie prawa. Materiały konferencyjne*, eds. H. Izdebski, A. Stępkowski, Warszawa 2003.
- Grzesiak T., Kaliński M., Trela Ł., *Wydanie sum zatrzymanych w postępowaniu zabezpieczającym – w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowym*, "Doradca Restrukturyzacyjny" 2019, no. 1.
- Gudowski J., *Nadużycie prawa procesowego cywilnego w postępowaniu rozpoznawczym (in ampliore contextu)*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, eds. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019.
- Jagięła J., *Opinia prawna na temat zwrotu wydatków związanych z dokonaniem zabezpieczenia przez komornika*, "Przegląd Prawa Egzekucyjnego" 2009, no. 6.
- Jakubecki A., [in:] *System Prawa Procesowego Cywilnego*, vol. 5: *Postępowanie zabezpieczające*, ed. A. Jakubecki, Warszawa 2016.
- Jakubecki A., *Nadużycie prawa procesowego cywilnego w postępowaniu zabezpieczającym*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, eds. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019.
- Jastrzemska S., [in:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, ed. T. Szancito, vol. 2, Warszawa 2019.

- Jauernig O., *Kilka uwag o celu procesu cywilnego*, "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny" 1984, no. 3.
- Jeśli nie ubezwłasnowolnienie, to co? Prawne formy wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną, ed. K. Kędziora, Warszawa 2012.
- Jurzec-Jasiecka A., *Termin do złożenia wniosku o zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego na podstawie przepisu art. 745 § 1 k.p.c.*, "Przegląd Prawa Egzekucyjnego" 2016, no. 6.
- Kawala E., *Kodeks postępowania cywilnego: postępowanie nieprocesowe, zabezpieczające i egzekucyjne, przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego*. Orzecznictwo, Toruń 2003.
- Kleniewska I., *Postępowanie w sprawach o ubezwłasnowolnienie w praktyce sądowej*, "Prawo w Działaniu" 2006, no. 1.
- Kociucki L., *Zdolność do czynności prawnych osób dorosłych i jej ograniczenia*, Warszawa 2011.
- Korzan K., *Zabezpieczenie roszczeń i praw w postępowaniu cywilnym (Studium teoretyczno-procesowe)*, "Przegląd Prawa Handlowego" 1992, no. 3.
- Krajewski J., *Postępowanie nieprocesowe*, Toruń 1973.
- Kruszelnicki F., *Zarys systemu polskiego prawa egzekucyjnego i zabezpieczającego*, Warszawa 1934.
- Lubiński K., *Postępowanie o ubezwłasnowolnienie*, Warszawa 1979.
- Machnikowski P., *Instytucja opieki nad pełnoletnim w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego w latach 2012–2015*, "Państwo i Prawo" 2019, no. 4.
- Machnikowski P., *Pełnomocnictwo opiekuńcze w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego w latach 2012–2015*, "Rejent" 2016, no. 5.
- Malczyk M., [in:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, ed. A. Góra-Błaszczkowska, vol. IB, Warszawa 2020.
- Marciniak A., *Nadużycie prawa procesowego w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, eds. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019.
- Mądrzak H., *Charakter i zakres ochrony prawnej realizowanej w trybie postępowania zabezpieczającego*, [in:] *Jednolitość prawa sądowego cywilnego a jego odrębności krajowe*, ed. M. Sawczuk, Lublin 1997.
- Miączyński A., *Skuteczność orzeczeń w postępowaniu cywilnym*, "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Prawnicze" 1974, no. 67.
- Miształ-Konecka J., *Czy wniesienie pozwu w sprawie cywilnej przeciwko sędziemu może stanowić nadużycie prawa procesowego? Zarys problemu*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, eds. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019.
- Miształ-Konecka J., *O udziale w postępowaniu cywilnym osób, które doznają przeszkód faktycznych w osobistym dokonywaniu czynności procesowych*, "Przegląd Sądowy" 2017, no. 11–12.
- Mróz D., *Krytycznie wobec postulatu zniesienia ubezwłasnowolnienia w kontekście harmonizacji polskiego prawa cywilnego z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, "Acta Iuris Stetinensis" 2018, no. 4.
- Mucha J., *O odpowiednim stosowaniu przepisów o procesie do postępowania zabezpieczającego*, [in:] *Proces cywilny. Nauka – kodyfikacja – praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi*, eds. P. Grzegorzczak, K. Knoppek, M. Walasik, Warszawa 2012.
- Osajda K., *Nadużycie prawa w procesie cywilnym*, "Przegląd Sądowy" 2005, no. 5.
- Paprzycki L., *Psychiatryczno-neurologiczno-psychologiczne aspekty postępowania cywilnego w przedmiocie ubezwłasnowolnienia – zagadnienia prawne*, "Palestra" 2009, no. 1–2.
- Piasecki K., *Nadużycie praw procesowych przez strony*, "Palestra" 1960, no. 11.
- Plebanek M., *Nadużycie praw procesowych w postępowaniu cywilnym*, "Studia Prawnicze INP PAN" 2012, vol. 1.
- Policzkiewicz J., Siedlecki W., Wengerek E., *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 1980.
- Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ*, ed. A. Waszkiewicz, Kraków 2008.

- Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną w świetle międzynarodowych instrumentów ochrony praw człowieka*, ed. D. Pudzianowska, Warszawa 2014.
- Przewoźnik S., *Postępowanie o ubezwłasnowolnienie na tle akt Sądu Okręgowego w Krakowie z 1949 r.*, "Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego" 2014, vol. 17.
- Przyborowski L., [in:] *Księgi wieczyste i hipoteka. Komentarz*, ed. J. Pisuliński, Warszawa 2014.
- Pyt Z., *Nadużycie prawa cywilnego procesowego*, [in:] *Uniwersalny i regionalny wymiar ochrony praw człowieka. Nowe wyzwania – nowe rozwiązania*, ed. J. Jaskiernia, vol. 3, Warszawa 2014.
- Pyziak-Szafnicka M., *Prawo podmiotowe*, "Studia Prawa Prywatnego" 2006, vol. 1.
- Radwański Z., Olejniczak A., *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 2011.
- Rzewuski M., *Glosa do postanowienia SN z 26.01.2012 r., III CSK 147/11*, "Palestra" 2013, no. 3–4.
- Siedlecki W., *Przedmiot postępowania cywilnego*, [in:] *Wstęp do systemu prawa procesowego cywilnego*, ed. J. Jodłowski, Wrocław 1974.
- Sobański P., *Glosa do uchwały SN z 28.09.2016 r., III CZP 38/16*, "Rejent" 2018, no. 4.
- Sylwestrzak A., *Charakter prawny i kompetencje kuratora osoby ubezwłasnowolnionej częściowo*, "Przeгляд Sądowy" 2011, no. 5.
- Sylwestrzak A., *Kurator dla osoby niepełnosprawnej*, "Przeгляд Sądowy" 2014, no. 9.
- Sylwestrzak A., *Pełnomocnictwo opiekuńcze w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego w latach 2012–2015*, "Rejent" 2016, no. 5.
- Sylwestrzak A., *Ubezwłasnowolnienie częściowe. Glosa do postanowienia SN z dnia 16 kwietnia 2010 r., IV CSK 470/09*, "Gdańskie Studia Prawnicze. Przeгляд Orzecznictwa" 2010, no. 3–4.
- System Postępowania Cywilnego*, vol. 8: *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, ed. K. Flag-Gieruszyńska, Warszawa 2021.
- Szreniawska M., *Znaczenie ratyfikacji Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych*, "Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania" 2012, no. 3.
- Szwed M., *Likwidacja konstrukcji ubezwłasnowolnienia w Gruzji po wyroku Sądu Konstytucyjnego z 8 października 2014 r.*, "Przeгляд Legislacyjny" 2017, no. 1.
- Targosz T., *Zabezpieczenie roszczeń w prawie własności intelektualnej – przesłanki udzielenia i specyfika postępowania*, "Transformacje Prawa Prywatnego" 2019, no. 1.
- Torbus A., *Problem nadużycia uprawnień procesowych przez strony w projekcie nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego*, [in:] *Reforma postępowania cywilnego w świetle projektów Komisji Kodyfikacyjnej*, ed. K. Markiewicz, Warszawa 2011.
- Trammer H., *Następcza bezprzedmiotowość procesu cywilnego*, Kraków 1950.
- Wach A., *Handbuch des Deutschen Civilprozessrechts*, Leipzig 1885.
- Waligórski M., *Proces cywilny. Funkcja i struktura*, Warszawa 1947.
- Warzocha E., *Ustalenie stosunku prawnego lub prawa w sądowym postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1982.
- Wengerek E., *Pojęcie, przedmiot i przesłanki postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego*, [in:] *Wstęp do systemu prawa procesowego cywilnego*, ed. J. Jodłowski, Wrocław 1974.
- Windscheid B., *Die Actio des römischen Zivilrechts vom Standpunkte des heutigen Rechts*, Düsseldorf 1856.
- Wolter A., *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 1986.
- Wójcik S., *Glosa do postanowienia SN z 15.05.1969 r., I CR 132/68*, "Nowe Prawo" 1970, no. 1.
- Wronkowska S., *O znaczeniu i socjotechnicznej roli terminu „czyjeś prawo”*, "Państwo i Prawo" 1969, no. 6.
- Zedler F., *Czarne arbitraże*, [in:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, eds. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019.
- Ziemiński Z., *Problemy podstawowe prawoznawstwa*, Warszawa 1980.
- Zima-Parjaszewska M., *Artykuł 12 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami a ubezwłasnowolnienie w Polsce*, "Studia Prawnicze INP PAN" 2013, no. 2.

Legal acts

- Act of 25 February 1964 – Family and Guardianship Code (Journal of Laws 2019, item 2086).
Act of 23 April 1964 – Civil Code (Journal of Laws 2019, item 1145, as amended).
Act of 17 November 1964 – Civil Procedure Code (Journal of Laws 2019, item 1460, as amended).
Act of 6 July 1982 on the Land and Mortgage Register (Journal of Laws 2019, item 2204).
Act of 2 July 2004 amending the Civil Procedure Code and some other acts (Journal of Laws 2004, no. 172, item 1804).
Act of 16 September 2011 amending the Civil Procedure Code and some other acts (Journal of Laws 2011, no. 233, item 1381).
Act of 4 July 2019 amending the Civil Procedure Code and some other acts (Journal of Laws 2019, item 1469).
Act of 16 October 2019 amending the Family and Guardianship Code and some other acts (Journal of Laws 2019, item 2089).

Case law

- Decision of the Administrative Court in Kraków of 5 October 2011, IACz 1234/11, LEX no. 1680439.
Decision of the Administrative Court in Kraków of 18 June 2014, IACa 559/14, LEX no. 1544766.
Decision of the Administrative Court in Kraków of 23 May 2017, IACz 745/17, LEX no. 2427793.
Decision of the Administrative Court in Katowice of 20 November 2017, V ACa 856/16, LEX no. 2736547.
Decision of the Regional Court in Świdnica of 20 August 2019, II Cz 611/19, LEX no. 2717112.
Decision of the Supreme Court of 5 February 1965, I CR 399/64, OSNC 1966, no. 1, item 5.
Decision of the Supreme Court of 9 April 1968, II CR 112/68, LEX no. 6309.
Decision of the Supreme Court of 30 May 1968, I CR 167/68, LEX no. 6351.
Decision of the Supreme Court of 21 June 1968, I CZ 77/68, OSNC 1969, no. 3, item 56.
Decision of the Supreme Court of 27 June 1968, I CR 239/68, OSNC 1969, no. 3, item 57.
Decision of the Supreme Court of 4 December 1968, II CR 384/68, LEX no. 6425.
Decision of the Supreme Court of 3 December 1971, III CRN 361/71, LEX no. 4770.
Decision of the Supreme Court of 17 September 1973, II CR 444/73, LEX no. 1633521.
Decision of the Supreme Court of 9 October 1973, II CZ 164/73, LEX no. 1673157.
Decision of the Supreme Court of 5 March 1974, I CR 66/74, LEX no. 7420.
Decision of the Supreme Court of 28 October 1974, II CR 540/74, LEX no. 4962.
Decision of the Supreme Court of 13 January 1975, I CR 787/74, LEX no. 7642.
Decision of the Supreme Court of 10 September 1975, II CR 472/75, LEX no. 7749.
Decision of the Supreme Court of 27 October 1976, II CR 387/76, LEX no. 7864.
Decision of the Supreme Court of 17 November 1976, I CR 384/76, LEX no. 7876.
Decision of the Supreme Court of 17 February 1981, II CR 11/81, LEX no. 8308.
Decision of the Supreme Court of 23 June 1982, IV CR 222/82, LEX no. 1634481.
Decision of the Supreme Court of 9 March 1983, I CZ 20/83, LEX no. 8519.
Decision of the Supreme Court of 17 October 1988, IV CR 266/88, LEX no. 8918.
Decision of the Supreme Court of 20 February 1990, IV CZ 29/90, LEX no. 9014.
Decision of the Supreme Court of 14 September 2004, III CK 413/03, LEX no. 174203.
Decision of the Supreme Court of 26 January 2012, III CSK 147/11, OSNC 2012, no. 7–8, item 96.
Decision of the Supreme Court of 9 October 2014, IV CSK 296/14, LEX no. 1521321.
Decision of the Supreme Court of 24 September 2015, V CSK 690/14, OSNC 2017, no. 3, item 38.
Judgement of the Administrative Court in Łódź of 30 November 2016, IACa 1459/16, OSAŁ 2017, no. 3, item 59.

Judgement of the Regional Court in Siedlce of 7 December 2015, IV U 1344/14, LEX no. 2040474.
Judgement of the Voivodeship Administrative Court in Lublin of 21 April 2017, I SA/Lu 1078/16,
LEX no. 2306949.

Judgement of the Voivodeship Administrative Court in Lublin of 21 April 2017, I SA/Lu 1079/16,
LEX no. 2306950.

Judgement of the Voivodeship Administrative Court in Lublin of 21 April 2017, I SA/Lu 1080/16,
LEX no. 2306951.

Judgement of the Voivodeship Administrative Court in Lublin of 21 April 2017, I SA/Lu 1081/16,
LEX no. 2334617.

Judgement of the Voivodeship Administrative Court in Bydgoszcz of 16 October 2018, II SA/Bd
338/18, LEX no. 2583589.

ABSTRAKT

Niniejszy artykuł jest opracowaniem o charakterze naukowo-badawczym, w którym zawarta jest analiza środków prawnych służących zapewnieniu należytej ochrony osobie, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie. Skoncentrowano się na odpowiedzi na pytanie, czy jest prawnie dopuszczalne złożenie wniosku o zabezpieczenie w postępowaniu dotyczącym osoby pełnoletniej celem zabezpieczenia posiadanego przez nią majątku. Autorka podaje argumenty uzasadniające, że odpowiedź na tak postawione pytanie powinna być twierdząca. Przemawia za tym nie tylko ogólny cel postępowania zabezpieczającego, którym jest zabezpieczenie interesów osoby, której dotyczy wniosek, lecz także wykładnia funkcjonalna i literalna art. 730 § 1, art. 730¹ § 1–3 i art. 755 Kodeksu postępowania cywilnego. Wydanie postanowienia o zabezpieczeniu w postępowaniu o ubezwłasnowolnienie i wpis ostrzeżenia do księgi wieczystej na podstawie postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia jest jednym z prawnie dopuszczalnych instrumentów zapewniających należyłą ochronę chorego. Wraz ze środkami prawnymi dającymi możliwość efektywnego przedstawienia argumentów za osobę, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, tworzą one gwarancję dostatecznego zabezpieczenia interesów osoby, której dotyczy postępowanie. W artykule został zaprezentowany temat w zupełnie nowym ujęciu. Przedstawione zagadnienie nie było dotychczas dostatecznie analizowane w literaturze przedmiotu. Artykuł w ocenie autorki dotyczy tematyki o zasięgu krajowym, istotnej również dla praktyków prawa.

Słowa kluczowe: ubezwłasnowolnienie; postępowanie zabezpieczające; księga wieczysta; wniosek o ubezwłasnowolnienie; wpis ostrzeżenia do księgi wieczystej; ochrona chorego